

Razcepne enačbe

Razcepiti pomeni razstaviti – spremeniti v zmnožek.

1. Reši enačbo: $x^2 - 64 = 0$

$$(x + 8)(x - 8) = 0$$

Zmnožek je enak 0, kadar je vsaj en od faktorjev enak 0.

Dve možnosti:

1) $x + 8 = 0$ ali   2) $x - 8 = 0$

$$x_1 = -8$$

$$x_2 = 8$$

Kvadratna enačba ima 2 rešitvi.

Napravimo preizkus, tako da vrednosti

rešitev vstavimo v razcepno obliko

enačbe: $(x + 8)(x - 8) = 0$.

Pri 1. rešitvi je 1. faktor enak 0 in je zato

produkt 0: $(-8 + 8) \cdot (-8 - 8) = 0 \cdot (-16) = 0$

Pri 2. rešitvi 2. faktor 0:

$$(8 + 8) \cdot (8 - 8) = 16 \cdot 0 = 0$$

2. $x(x + 4)(2x - 1) = 0$

Enačba je kubična (3. stopnje).

Ima 3 rešitve:

1) $x_1 = 0$ ali 2) $x + 4 = 0$ ali 3) $2x - 1 = 0$

$$x_2 = -4$$

$$2x = 1 \quad /:2$$

$$x_3 = \frac{1}{2}$$

3. $x^2 - 5x + 6 = 0$

$$(x - 2)(x - 3) = 0$$

$$x_1 = 2$$

$$x_2 = 3$$

4. $x^2 + 12x + 36 = 0$

$$(x + 6)^2 = 0$$

$$x_{1,2} = -6$$

5. $2x^2 = 18$

$$2x^2 - 18 = 0$$

$$2(x^2 - 9) = 0$$

$$2(x + 3)(x - 3) = 0$$

$$x_1 = -3$$

$$x_2 = 3$$

Kvadratni člen se ne izniči. Opravka imamo s kvadratno enačbo.

Enačba je razcepna, saj se izraz na levi (razlika kvadratov) lahko razstavi (v produkt vsote in razlike enakih členov).

Postopek reševanja razcepne enačbe:

1. Vse člene postavimo na levo stran enačbe, na desni je 0.
2. Razstavimo izraz na levi.
3. Da dobimo rešitve razcepne enačbe, uporabimo pravilo:
 $a \cdot b = 0$, če je $a = 0$ ali $b = 0$

Enačba je že v razcepni obliki.

Ne odpravljamo oklepajev, saj bi dobili kubični in kvadratni člen, ki se ju ne da izničiti.

Izraz na levi razcepimo s pomočjo Vietovega pravila:

$$x^2 + (a + b)x + ab = (x + a)(x + b)$$

Razstavimo v kvadrat dvočlenika:

$$a^2 + 2ab + b^2 = (a + b)^2$$

Kvadratna enačba ima 2 rešitvi.

Dobimo dvojno rešitev (dvojno ničlo).

Enačbo uredimo.

Izpostavimo skupni faktor.

Razstavimo izraz.

Enačbe z absolutno vrednostjo

1. Absolutna vrednost nekega števila je razdalja slike tega števila od slike števila 0 na številski premici. Vedno je pozitivna, razen $|0| = 0$.

2. Izračunaj: $|4| = 4$, $|-5,8| = 5,8$

3. Reši enačbo:

$$|x| = 6$$

$$x_1 = 6$$

$$x_2 = -6$$

Na številski premici sta dve števili od 0 odmaknjeni za 6 enot. To sta nasprotni števili 6 in -6.

Nasprotni si števili imata enako absolutno vrednost.

4. U str. 46/9

a) $|2x - 3| = 0$

$$2x - 3 = 0$$

$$2x = 3 :2$$

$$x = 1,5$$

$$\text{Pr.: } |2 \cdot 1,5 - 3| = |3 - 3| = |0| = 0$$

b) $3 = |5x - 1|$

2 možnosti:

1) $5x - 1 = 3$

$$5x = 4 :5$$

$$x_1 = \frac{4}{5}$$

ali 2) $5x - 1 = -3$

$$5x = -2 :5$$

$$x_2 = -\frac{2}{5}$$

$$\text{Pr.: } |5 \cdot \frac{4}{5} - 1| = |4 - 1| = |3| = 3$$

$$|5 \cdot (-\frac{2}{5}) - 1| = |-2 - 1| = |-3| = 3$$

c) $|x| - 5 = 6$

$$|x| = 6 + 5$$

$$|x| = 11$$

$$x_1 = 11$$

$$x_2 = -11$$

Enačbo uredimo.

Skrčimo desno stran.

Iščemo rešitve.

VAJE

➤ VŠ: U str. 46/ 6, 8

➤ DN: Reši enačbe z oklepaji in napravi preizkuse:

a) $2 - (3x - 19) = 6x - (5x + 1)$

b) $4(3 - x) - 14(x - 2) - 15 = 15 - 8x$

c) $(x + 4)(x - 4) = x^2 - 8x - 16$

d) $(x - 4)^2 - 4 = (x - 6)(x - 8)$

e) $(2x - 5)^2 - (5 + x)(5 - x) = (5x + 2)(x - 4)$